

Förenklingsresan - sammanställda, analyserade och konkretiserade förenklingsförslag

---

Slutrapport

2020-06-30

Dnr Ä 2019-1317

**Uppdrag att sammanställa, analysera och konkretisera förenklingsförslag
(N2019/03051/MK, N2019/03033/MK)**

Beslutet att godkänna denna slutrapport har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf.

Handläggningen har gjorts av avdelningschef Anna Johansson, enhetscheferna Åsa Talamo och Henrik Tegehed samt handläggarna Anna Ekman, Johanna Hjærtberg, Cecilia Holmgren, Lena Josefsson, Annika LeBlanc, Katarina Porko, Christian Pousette och Oskar Holmqvist. Den sistnämnda var föredragande för ärendet.

Stockholm, 2020-06-30

Gunilla Nordlöf

Oskar Holmqvist

Sammanfattning

Förenklingspolitiken är en viktig del i arbetet med att stärka den svenska konkurrenskraften genom förbättrade förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Under 2019 genomförde näringsministern ett antal möten där företag och organisationer påtalade vilka problem och hinder som de upplever inom ramen för olika regler, administrativa processer och i kontakten med myndigheter. Som ett led i detta arbete lämnar Tillväxtverket konkreta förslag på förenklingar för att åtgärda några av de problem och hinder som företag och organisationer uppfattar. Det ska underlätta för ansvariga regelgivare att kunna omsätta förslagen till verkliga förenklingar för företag.

Under arbetet har Tillväxtverket samrått och samverkat med representanter för företag, myndigheter och intressenter. Detta för att identifiera hinder och möjliga förenklingar utifrån flera perspektiv samt för att säkerställa att de förenklingsförslag som läggs fram i denna rapport faktiskt åtgärdar de problem och hinder som företagen upplever. Det har också genomförts samhällsekonomiska analyser i syfte att utreda hur nyttan av förenklingsförslagen förhåller sig till de kostnader som kan tänkas uppstå vid ett eventuellt genomförande.

Tillväxtverket lämnar förslag på förenklingar inom följande områden:

- Tillsynsavgifter inom alkohol- och tobaksområdet
- Kör- och vilotider inom transportområdet
- Mervärdesskatt
- Hotelltillstånd
- Information vid regelgivning

Konkreta och riktade förenklingsförslag kan resultera i betydande effekter för en enskild bransch eller en viss typ av företag. Inom ramen för uppdraget har vi identifierat många behov av förenklingar som är angelägna att jobba vidare med. Men det är också viktigt att se över behovet av förenklingsinsatser på systemnivå och att säkerställa ett fortsatt systematiskt och effektivt förenklingsarbete. Genom att säkerställa att berörda intressenter kommer in tidigt i processen och ges möjlighet till konsultationer ökar sannolikheten att lagar och regler utformas på ett träffsäkert och ändamålsenligt sätt redan från början. Tillväxtverket lämnar därför även förslag på hur regelgivningsprocessen kan vidareutvecklas.

Innehåll

1	Uppdraget.....	9
1.1	Bakgrund.....	9
1.2	Mål.....	9
1.3	Arbetsprocess.....	10
2	Inkomna synpunkter från företag – Förenklingsresan 2019.....	12
3	Förslag som ökar takten i förenklingsarbetet.....	13
3.1	Angeläget att ta fram fler förenklingsförslag i samverkan.....	13
3.2	En förbättrad regelprocess.....	13
3.3	Mål och strategi för fortsatt arbete.....	14
4	Förslag på förenklingar.....	15
4.1	Efterhandsbetalning av tillsynsavgifter för tillsyn av verksamheter med tillstånd att sälja tobak och servera alkohol.....	15
4.2	Kör- och vilotider – problembeskrivning samt förslag till åtgärd 19	
4.2.1	Ett sanktionssystem med möjlighet till varning.....	20
4.3	Höjd omsättningsgräns för mervärdeskatt.....	21
4.4	Anmälan av hotelltillstånd.....	22
4.5	En central webbplattform för information vid regelgivningsarbeten.....	23
5	Tre påbörjade områden att fortsätta förenkla.....	24
5.1	Personalliggaren.....	24
5.2	Utländsk arbetskraft.....	25
5.3	Riksintressen.....	27
6	Annat förenklingsarbete inom offentlig sektor.....	29
7	Slutsatser och rekommendationer.....	30
7.1	Förslag på förenklingar.....	30
7.2	Förslag som ökar takten i förenklingsarbetet.....	31
	Bilaga 1 Sammanställning inkomna synpunkter.....	33
	Bilaga 2 Underlag till förenklingsförslag.....	33
	Bilaga 3 Annat arbete inom offentlig sektor med beröringspunkter till inkomna synpunkter, identifierade utredningar och aktiviteter.....	33
	Bilaga 4 En förbättrad regelprocess.....	33

1 Uppdraget

1.1 Bakgrund

Insatser för att förenkla för företag är viktigt för att stärka företagens konkurrenskraft och förbättra förutsättningarna för fler jobb i fler och växande företag.

Under 2019 genomförde näringsminister Ibrahim Baylan den så kallade Förenklingsresan. Han träffade företag och organisationer på olika orter runt om i Sverige för att diskutera möjligheterna att förenkla för företag och företagare. Förenklingsresan resulterade i förenklingsförslag och synpunkter rörande förenklingsbehov inom ett antal områden, till exempel tillståndsgivningsprocesser, utformning av olika regelverk, förutsägbarhet och enhetlighet i tillämpningen av regelverk, avgifter och sanktioner, handläggningstider, myndighetsutövning samt service och bemötande från statliga och kommunala myndigheter. Regeringen är angelägen om att arbeta vidare med inriktning att omsätta många av förslagen till verkliga förenklingar för företagen och gav i november 2019 Tillväxtverket i uppdrag att sammanställa, analysera och konkretisera förenklingsförslag.¹ Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2020 och det sker genom denna rapport.

1.2 Mål

Uppdragets innehåll:

- Tillväxtverket ska sammanställa och analysera de synpunkter som företag och organisationer lämnat vid eller i anslutning till näringsministerns möten med företagare under 2019.
- Tillväxtverket ska lämna förslag på förenklingar för att åtgärda de problem och hinder som företagen och organisationerna uppfattar samt motivera förslagen. Arbetet inom ramen för uppdraget bör inkludera åtgärder inom minst fem områden som företag och organisationer lyft fram. Förslagen och förenklingsåtgärderna ska bland annat utgå från regeringens förenklingspolitiska målsättningar.
- Tillväxtverket bör under arbetet samråda och samverka med företrädare för exempelvis företag, myndigheter och intressenter. I samverkan inom ramen för exempelvis

---

¹ Näringsdepartementet, *Uppdrag att sammanställa, analysera och konkretisera förenklingsförslag*, regeringsbeslut 2019-11-28, Dnr N2019/03051/MK (delvis), N2019/03033/MK (delvis).

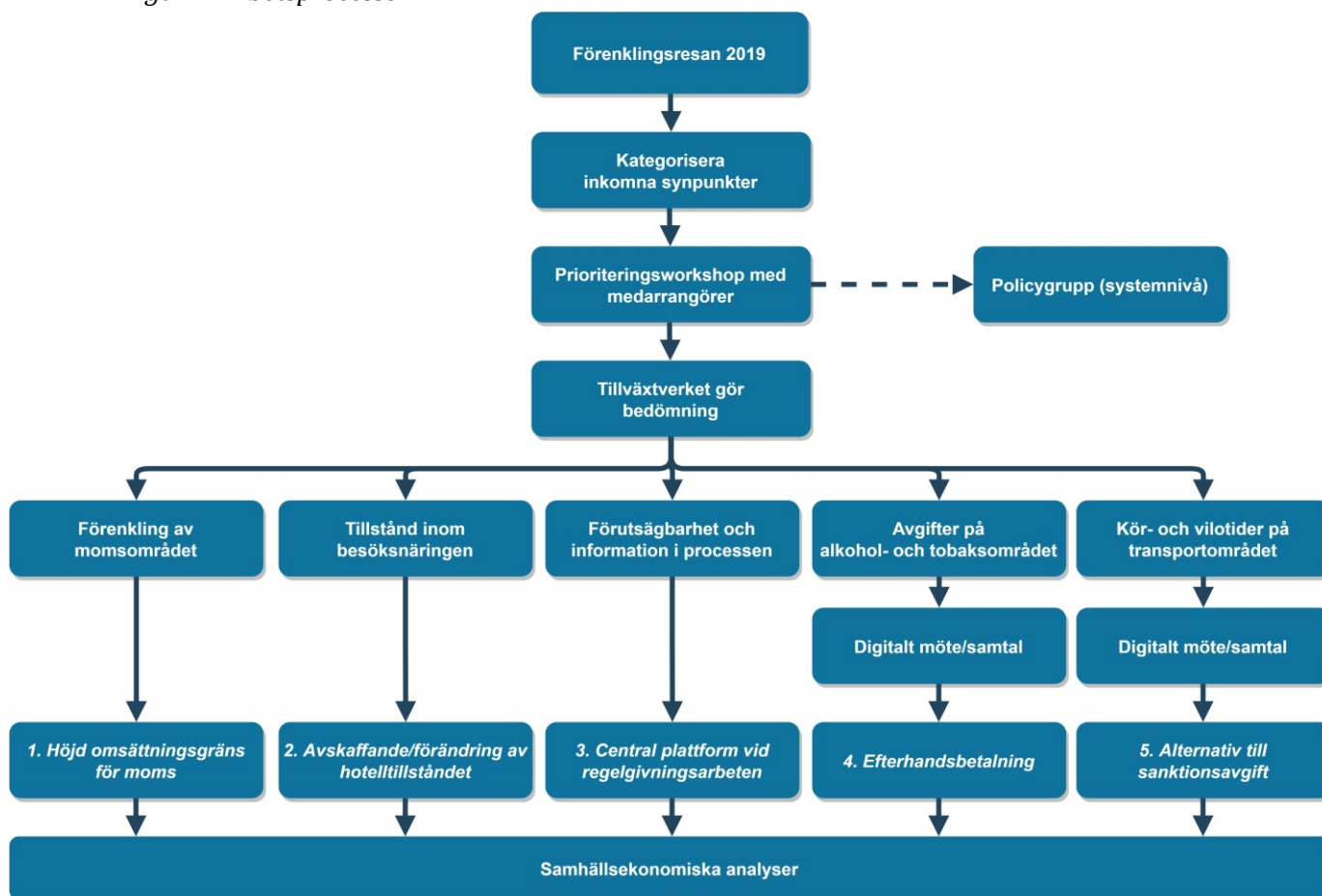
workshops kan dessa parter gemensamt bidra till att identifiera möjliga förenklingar.

- Tillväxtverket ska i uppdraget beakta annat arbete rörande förenklingsförslag som pågår inom offentliga utredningar eller andra beredningsprocesser.
- Arbetet ska löpande stämmas av med Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

1.3 Arbetsprocess

Tillväxtverkets utgångspunkt i arbetet med regeringsuppdraget har varit att samråda och samverka med företrädare för företag, myndigheter och intressenter. Detta för att i största möjliga mån lyckas identifiera hinder och möjliga förenklingar utifrån flera perspektiv och att i ett tidigt skede diskutera arbetet med näringslivet. I Figur 1 nedan redogörs övergripande den arbetsprocess som legat till grund för arbetet med regeringsuppdraget.

Figur 1. Arbetsprocessen

Tillväxtverket inledde arbetet med att sammanställa och kategorisera de synpunkter som företag och organisationer lämnat vid eller i anslutning till näringsministerns möten med företagare under 2019. Detta i syfte att skapa ett strukturerat underlag för att underlätta det fortsatta arbetet. En beskrivning av hur Tillväxtverket valde att kategorisera inkomna synpunkter finns redovisat i kapitel 2.

Därefter genomfördes en workshop i syfte att identifiera och prioritera vilka av de inkomna synpunkterna som näringslivet ansåg vara viktigast att omhänderta för att förenkla för företagen. Deltagare på workshopen var representanter för de organisationer som medarrangerade Förenklingsresan: Näringslivets Regelnämnd, Svenskt Näringsliv och Företagarna. Under workshopen lyftes även behovet av att lämna förslag på förenkling även på systemnivå.

Utifrån de synpunkter som näringslivsorganisationerna valde att prioritera under workshopen gjorde Tillväxtverket en bedömning av vilka synpunkter och områden som var möjliga att omhänderta inom ramen för regeringsuppdraget.

Det genomfördes digitala möten med berörda intressenter inom två områden: *Avgifter på alkohol- och tobaksområdet* samt *kör- och vilotider på transportområdet*. Syftet med mötena var att låta deltagarna bekräfta och komplettera de hinder och utmaningar som företag framfört och att föreslå åtgärder i form av konkreta förenklingsförslag. Därutöver bads deltagarna presentera för- och nackdelar med respektive förenklingsförslag. Utifrån mötena fick Tillväxtverket fördjupad kunskap kring de hinder och utmaningar som företagare står inför samt de förenklingsförslag intressenterna lyfte fram.

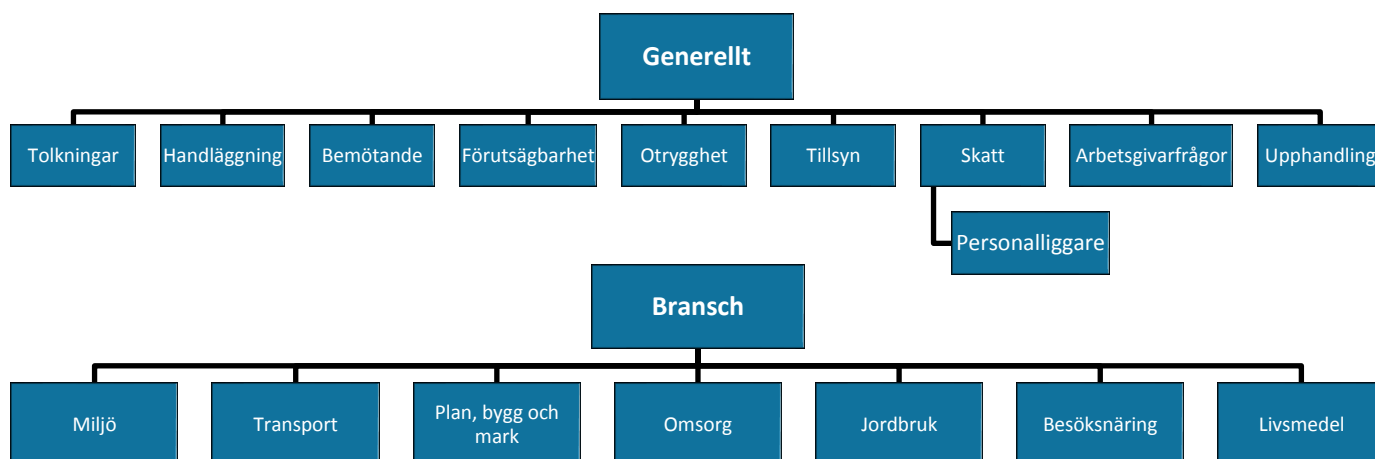
Totalt sett resulterade arbetsprocessen ovan i flera förenklingsförslag inom olika områden. I det avslutande steget genomfördes fördjupande analyser av fem av förenklingsförslagen. De fördjupande analyserna genomfördes av Ramboll Management och syftade till att utreda hur nyttan av förenklingsförslagen förhåller sig till de eventuella kostnader som uppstår för olika intressenter. Vidare undersöktes möjligheten till genomförande utifrån bakomliggande syften samt huruvida mindre justeringar av förenklingsförslagen kan resultera i mer ändamålsenliga och träffsäkra lösningar.

Under arbetet har kontakt och dialog förts med företrädare för företag och intressenter inom en mängd olika branscher samt myndigheter. Löpande kontakt har förts med Regeringskansliet (Näringsdepartementet), Näringslivets Regelnämnd, Svenskt Näringsliv och Företagarna.

2 Inkomna synpunkter från företag – Förenklingsresan 2019

Under Förenklingsresans gång framkom många synpunkter och förslag från olika typer av företag inom vitt skilda branscher. Synpunkterna och förslagen omspannar med andra ord varierande verksamheter och näringsgrenar. Men de skiljer sig inte bara åt när det gäller verksamhetsområden, utan även gällande synpunkternas karaktär. Detta omfattar allt från tolkning av regler och förutsägbarheten i myndigheters tillämpning av regler och myndigheters bemötande, till handläggningstider, tillsyn och företagarnas upplevda otrygghet. Beroende på synpunkternas natur gjordes, inom projektet, en kategorisering för att underlätta det vidare arbetet. Figur 2 nedan visar hur Tillväxtverket valde att kategorisera synpunkterna. Merparten av synpunkterna har sammanställts i bilaga 1.

Figur 2. Kategorisering av inkomna synpunkter

3 Förslag som ökar takten i förenklingsarbetet

3.1 Angeläget att ta fram fler förenklingsförslag i samverkan

Företagen har under förenklingsresan vittnat om många exempel på onödigt krångel som direkt eller indirekt hindrar dem från att utveckla sin verksamhet och på så sätt skapa nya arbetstillfällen och skatteintäkter.

De inkomna synpunkterna ligger i linje med erfarenheter från Tillväxtverkets tidigare undersökningar. Den senaste undersökning av Företagens Villkor och Verklighet (2020) visar att företagen fortsatt anser att lagar och myndighetsregler är ett av de största hindren för tillväxt. I Tillväxtverkets årliga uppföljning av företagens kostnader till följd av nya och ändrade regelverk ser vi en generell trend att kostnaderna ökar över tid.² Megatrender som globalisering, digitalisering och ökat fokus på hållbarhet ställer allt högre krav på företagens förmåga till omställning och att kunna hantera komplexa regler.

Tillväxtverket redovisar nedan ett antal konkreta förslag på förenklingar som kan underlätta för många företag. Men det återstår många fler problemområden att förenkla, och inte minst de mer komplexa som inte har varit möjliga att ta sig an under den här uppdragsperioden. Det är också extra angeläget att öka takten i förenklingsarbetet med anledning av krisen till följd av coronakrisen.

Det finns många goda exempel att bygga vidare på, där vi ser att riktade förenklingsinsatser har gett bra resultat. Det är också något som företagen har lyft fram under förenklingsresan. Det har framför allt handlat om förenklingar genom bra service från myndigheter och kommuner som bygger på förståelse för företagens behov och smarta digitala lösningar.

3.2 En förbättrad regelprocess

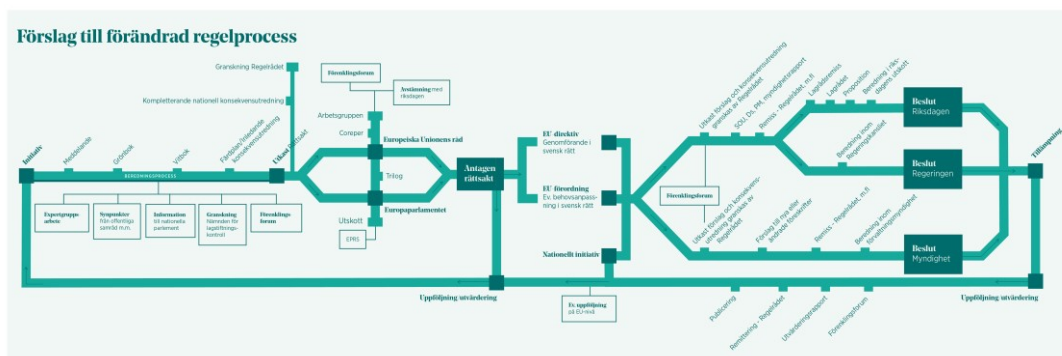
För att regler ska bli så ändamålsenliga redan från början behöver förändringar genomföras även på systemnivå. Tillväxtverket har därför i samråd med bland annat NNR, Företagarna och Svenskt Näringsliv sammanfattat några förslag som visar en möjlig utveckling av regelgivningsprocessen. Det handlar bland annat om att få in och använda kunskap och erfarenheter tidigare i arbetsprocesserna och att med nya metoder ta fram mer ändamålsenliga och innovativa förslag som balanserar olika intressen. Det handlar också om att systematiskt

---

² Tillväxtverket, *Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2019*, (Dnr Å 2015-274).

jobba med implementering, utvärdering och förändring av regelverken. Vi har sammanfattat resultatet i en beskrivning av nuläget och nyläge av regelprocessen i bilaga 4.

Figur 3: Regelprocessen i nyläge, se mer utförlig beskrivning i bilaga 4

3.3 Mål och strategi för fortsatt arbete

Regeringens nuvarande förenklingsmål löper ut 2020 och det finns i och med det en möjlighet att sätta nya mål som i ännu högre grad kan bidra till att systematiskt genomföra förändringar som påverkar företagen positivt. Tillväxtverket har därför även tagit fram förslag på hur nya mål och genomförandestrategier skulle kunna formuleras. De föreslagna målen syftar till att i högre grad fokusera arbetet mot insatser som gör att företagen märker konkret skillnad i sin vardag:

- Regler ska vara träffsäkra och inte skapa krångel
- Det ska vara enkelt och tryggt att följa regler
- Myndigheters service ska vara företagsanpassad

Förslagen på strategier för genomförande handlar bland annat om uppdrag till fler myndigheter att bidra i förenklingsarbetet, ökad samverkan mellan myndigheter och förenklingsarbete genom digitalisering i digitalt ekosystem. Förslaget innehåller även förslag på nya sätt att följa upp och kommunicera förenklingsarbetet genom att bland annat följa utvecklingen av förenklingsarbetet genom typföretag.

Förslagen redovisas i rapporten *Uppdrag 3.1 i Tillväxtverkets regleringsbrev för 2019 - Förslag för att öka måluppfyllelsen för de mål som regeringen har aviserat för förenklingsarbetet (Dnr Å 2020-1865)*.

4 Förslag på förenklingar

För att kunna åtgärda de problem och upplevda hinder som företag och organisationer gav uttryck för under Förenklingsresan, har Tillväxtverket sammanställt och konkretiserat de synpunkter som inkommit. Tillväxtverket har sedan, efter dialog med branschrepresentanter, valt ut fem förenklingsområden som ur olika aspekter varit lämpliga att fördjupa inom ramen för detta regeringsuppdrag. I bilaga 2 redogörs i detalj den bakomliggande problembilden samt samhällsekonomisk analys för fem av förenklingsförslagen.

Förslagen rör:

1. Tillsynsavgifterna för verksamheter som säljer tobak eller serverar alkohol (*se avsnitt 4.1*)
2. Regelverket om och tillämpningen av kör- och vilotider:
  - Tillåt fordon att gå en kortare sträcka utan att det betraktas som sanktionsgrundande (*se avsnitt 4.2*)
  - Uppdrag åt Transportstyrelsen att bistå med rådgivning och vägledning i tillämpning av regelverket (*se avsnitt 4.2*)
  - Sanktionssystemet för kontroll av bestämmelserna för kör- och vilotider (*se avsnitt 4.2.1*)
3. Omsättningsgränsen för mervärdesbeskattning (*se avsnitt 4.3*)
4. Anmälan av hotelltillstånd (*se avsnitt 4.4*)
5. En ny central webplattform för att samordna och informera om regelgivning (*se avsnitt 4.5*)

Förslagen 3 och 5 kan direkt eller indirekt komma att påverka företagare i alla branscher. Förslag 1 påverkar framför allt detaljhandeln och restauranger, förslag angående kör- och vilotider påverkar transport- och åkerinäringen och förslag 4 besöksnäringen.

Nedan sammanfattas problembilden, förslagen och deras viktigaste samhällsekonomiska konsekvenser.

4.1 Efterhandsbetalning av tillsynsavgifter för tillsyn av verksamheter med tillstånd att sälja tobak och servera alkohol

Förslag: Avgiftshanteringen för kommunernas tillsyn av stadigvarande serveringstillstånd och kommunernas tillsyn av tillstånd för detaljhandel med tobaksvaror bör ske genom efterhandsbetalning.

Kommunerna skulle i högre utsträckning kunna tillämpa rörliga avgifter, med koppling till omfattningen av det yttre tillsynsarbetet som bedrivs hos verksamhetsutövaren. Den rörliga avgiften kan vara

utformad enligt schablonprincip i någon form eller med koppling till den faktiska handläggningstiden för yttre tillsyn. Som tillägg till den rörliga avgiften kan det tas ut en fast avgift av företagen som motsvarar kostnaden för kommunens inre arbete med tillsyn. Detta omfattar till exempel tillsynsmyndighetens arbete med kontrollplanering, bevakning och vidareutbildning.

Syftet med förenklingen ligger i att det ska bli tydligare *vad* företagen betalar för. Förslagen syftar alltså till att tillsynsavgiften tydligare ska ställas i relation till en motprestation. Sett till både den rörliga och den fasta avgiften bör företagens betalning ske i form av efterhandsbetalning. Detta kan till exempel ske genom en samlad faktura med fasta och rörliga avgifter i slutet av året, eller en faktura för fast avgift vid slutet av året och en faktura som skickas till företagen efter att tillsynsbesök har genomförts.

Företag betalar avgifter till myndigheter i samband med ansökningar och tillsyn kopplat till alkohollagen (2010:1622) och lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, men även till exempel kopplat till livsmedelslagstiftningen och miljölagstiftningen. Storleken på kommunernas avgifter för ansökan och tillsyn kan skilja sig stort åt och när och hur tillsynsavgifterna tas ut kan också variera mellan kommunerna. Det kan vara svårt för företagen att förstå varför det skiljer sig åt, vad det är de betalar för och att de ofta upplever att de betalar för tillsyn som inte utförs. Efterhandsbetalning är något som sedan tidigare förespråkats av bransch- och näringslivsorganisationer i olika sammanhang. Under arbetet med uppdraget har Tillväxtverket fokuserat på ovanstående problembild när det gäller avgifter kopplat till ansökan om serveringstillstånd och ansökan om tillstånd för tobaksförsäljning (partihandel, detaljhandel) samt tillsynen av sådana beviljade tillstånd. Det bedömdes relativt avgränsat men har även tydlig koppling till tidigare och pågående arbete inom Tillväxtverkets arbete med Serverat.³ När Tillväxtverket i april bjöd in aktörer⁴ till ett digitalt samtal för att diskutera problembilden och identifiera olika

---

³ Avgifterna inom livsmedelskontrollen ses dessutom över med anledning av den nya kontrollförordningen och ny nationell lagstiftning om avgifter i livsmedelskontrollen beräknas vara på plats till 2021. Förslag om efterhandsdebitering ingår i den översynen. (Nyhet på Livsmedelsverkets webbplats 2019-12-13 <https://www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/produktion-av-livsmedel/nyheter-for-livsmedelsforetagare/ny-kontrollforordning-sa-paverkas-foretagen>)

⁴ Deltagare: Visita, Svensk Dagligvaruhandel, Svenska Snustillverkarföreningen, Sveriges Kommuner och Regioner, Näringslivets Regelnämnd, Kommunala Alkoholhandläggares Förening, Folkhälsomyndigheten, Convenience Stores Sweden, Sverige Bryggerier, Sprit och vinleverantörsföreningen, Nationell Samordnare för länsstyrelsernas alkohol- och tobakstillsyn (Länsstyrelsen i Örebro län), Tillväxt och Tillsyn, Skatteverket samt ett enskilt företag.

lösningsförslag lyftes efterhandsbetalning av tillsynsavgifterna fram som en av flera möjliga lösningar. Tillväxtverket bedömde det som det mest intressanta förslaget att analysera närmare, och det avgränsades där främst till avgifter för tillsyn av stadigvarande serveringstillstånd respektive tillstånd för detaljhandel med tobaksvaror.

Idag finns det uppskattat cirka 13 750 verksamheter som har tillstånd att sälja tobak i detaljhandeln och det finns cirka 14 400 verksamheter som har stadigvarande tillstånd att servera alkohol. Det är upp till respektive kommun att utforma sitt avgiftssystem (t.ex. med fasta eller rörliga avgifter) och bestämma storleken på tillsynsavgifterna. Det är också upp till kommunen att bestämma om betalningen ska ske före eller efter att tillsynen genomförs. I nuläget är skillnaderna stora mellan hur kommunerna tar betalt för denna tillsyn och hur mycket de tar betalt. Företagarna förstår inte varför kostnaderna skiljer sig så mycket åt mellan kommunerna och upplever ofta att det är otydligt vad de faktiskt betalar för. Förenklingsförslaget handlar om att kommunerna bör ta ut tillsynsavgiften *efter* att tillsynen är genomförd. På så sätt blir det tydligare för företagen vad de betalar för.

De huvudsakliga konsekvenserna från företagens perspektiv är att kommunernas tillsynsavgifter vid tillsyn av verksamheter med tillstånd för detaljhandel med tobaksvaror och med stadigvarande serveringstillstånd blir mer enhetlig, transparent och tydlig. Det uppskattas att företagen kan riskera att få något höjda avgifter för tillsyn om kommunerna övergår från ett avgiftssystem med fasta årsavgifter och förskottsbetalning, till ett system med fasta och rörliga tillsynsavgifter som betalas i efterhand. Kommunernas omkostnader för administration av tillsynsavgifter kan öka vid en sådan övergång. I enlighet med självkostnadsprincipen för tillsynsavgifter betyder det att företagens avgift höjs för att täcka dessa omkostnader. Med andra ord är utgångspunkten att ökade kostnader som uppstår hos kommunen täcks av höjda avgifter hos företagen.

Bedömningen är att förslaget inte får några betydande samhällsekonomiska konsekvenser. Det genomförs beräkningar som ett räkneexempel där samtliga kommuner som idag tillämpar fasta årsavgifter, med antagandet att 80 procent av landets kommuner, istället övergår till föreslagen metod för avgiftsbetalning. Det bedöms att de samlade samhällskostnaderna för förslaget uppgår till 1,9 – 5,1 miljoner kronor årligen.

Bedömningen är att förslaget även kan leda till att företag som bedriver verksamheter utan anmärkningar kan få en lägre avgift, att kostnader för tillsyn riskerar att bli mer oförutsägbara för företagen, mindre variation mellan kommunernas genomsnittskostnader för tillsyn som läggs på verksamhetsutövare samt att kommunernas dialogarbete med verksamhetsutövarna kan försämrats.

Andra möjliga lösningar än efterhandsbetalning för att komma till rätta med hela eller delar av problembilden som lyftes vid det digitala samtalet om avgifter kan till exempel vara bättre transparens och

kommunikation från kommunen för ökad tydlighet kring hur avgifterna bestäms och vad de avser, en bättre dialog mellan kommun och företag för att öka förståelsen för tillsyn, ökad och tydlig vägledning i någon form från Folkhälsomyndigheten och/eller Sveriges Kommuner och Regioner. Tillväxtverket bedömer att även dessa är intressanta, men de har inte analyserats närmare inom ramen för uppdraget.

I samband med det digitala samtalet om avgifter kompletterade deltagare problembilden genom att uppmärksamma angränsande problem och svårigheter samt möjliga lösningar. Dessa menar Tillväxtverket att det också är angeläget att lyfta fram i sammanhanget, men det har inte funnits utrymme att analysera dem närmare inom ramen för uppdraget. Bland annat lyftes att bedömningskriterier och vilka uppgifter och underlag som begärs in i samband med prövning av nya/ändrade tillstånd samt hur långt tillbaka i tiden kommunen går för att bedöma lämpligheten kan variera kraftigt mellan kommunerna. Här efterlystes bland annat ökad styrning och bättre vägledning till kommunerna för att åstadkomma större tydlighet och enhetlighet. Ett annat problem som lyftes fram, och som även uppmärksammats inom arbete med Serverat⁵ är att reglerna om tillståndsansökan inte är anpassade för kedjor och företag med verksamhet i flera kommuner. De måste till exempel lämna in samma underlag flera gånger och utsätts för samma granskning många gånger, vilket inte upplevs resurseffektivt. Här såg man olika lösningar för att minska uppgiftslämnandet och effektivisera ansökningsförfarandet. Ytterligare ett exempel som nämndes är att det finns skillnader i effektivitet när det gäller tillstånds- och tillsynshantering mellan kommunerna. Här handlade lösningsförslagen om allt från större fokus på riskbaserad tillsyn och på företag som inte sköter sig till mer samverkan mellan kommuner för att dela resurser och kompetens.

---

⁵ Se redovisningen Uppdrag att verka för digitalt först – för ett enklare företagande (N2017/04844/FF), (Dnr Ä2017-1198:18). I redovisningen lyfts bland annat fram att i Blekinge har kommunerna valt att kapa detta moment av dubbelarbete, genom att handläggarna i en kommun väljer att lita på den prövning som kollegorna i grannkommunen redan gjort. Systemet bygger på ett nära samarbete mellan kommunerna, där handläggarna i länet känner varandra och vet att de gör likartade bedömningar.

4.2 Kör- och vilotider – problembeskrivning samt förslag till åtgärd

Förslag: Uppdrag åt Transportstyrelsen att vara råd- och vägledande i hur regelverket ska tillämpas genom att på sin webbplats

- tillhandahålla mallar för hur dokumentationsarbetet ska utföras,
- ta fram en frågebank (FAQ) och
- tillhandahålla frågeformulär där transportföretagen kan ställa frågor till sakkunniga handläggare på myndigheten.

Förslag: Det blir tillåtet att flytta ett fordon 2 km per dygn utan att det ska vara sanktionsgrundande. Förflyttningar ska omfatta förflyttningar på terminalen vid lastning/lossning, kortare körsträckor till tvätthall/service och liknande.

Förordningen om kör- och vilotider reglerar hur länge förare av större fordon (över 3,5 ton) tillåts framföra dem utan att vila, och hur länge vilan behöver vara. Regelefterlevnaden upprätthålls genom vägkontroller som genomförs av polisen och med företagskontroller som genomförs av Transportstyrelsen. Transportstyrelsen går då igenom dokumentation från förarnas färdskrivare. I slutet av 2018 omfattades minst 30 000 företag av regelverket i Sverige.

Branschföreträdare från Åkeri- och Transportföretagen uppger att företag upplever regelverket som komplext och svårtolkat. Därutöver anser företagen att det råder brist på vägledning om hur tillämpningen av regelverket går till. Den bristande vägledningen leder till att företag gör sig skyldiga till upprepade handhavande fel (ofrivilliga misstag vid främst registrering i färdskrivare) som sedan resulterar i kostsamma sanktionsavgifter.

Branschföreträdare anser att sanktionsbestämmelserna särskilt drabbar seriösa företag som vill göra rätt för sig. Sanktionsbestämmelserna är idag utformade så att sanktioner döms ut direkt utan föregående varning, oavsett om föraren har begått ett misstag i form av handhavandefel eller om det handlar om systematiskt fusk. Branschen vill därför se att ett varningssystem med uppföljande kontroller införs (se förslag nedan). Det skulle bland annat ge företagen bättre förutsättningar att förstå hur regelverket fungerar, hur det ska tillämpas och vad som måste åtgärdas.

Det komplexa och svårtolkade regelverket tillsammans med bristande vägledning om hur det tillämpas orsakar därutöver en betungande och kostsam administration för företagen, bland annat på grund av oklarheter i hur och när registrering i färdskrivare ska gå till. Branschorganisationerna vill därför att Transportstyrelsen får ett uppdrag att vara rådgivande och vägledande avseende tillämpningen

av regelverket. Ett sådant uppdrag skulle, enligt branschorganisationerna, bland annat ge företagen bättre förutsättningar att göra rätt och därmed, i större utsträckning än idag, undvika sanktionsavgifter. Förutsägbarheten i tillämpningen skulle också bli bättre och därmed även rättssäkerheten.

För att minska den administrativa bördan för företagen vid främst dokumentering i färdskrivare, liksom minska förekomsten av handhavandefel och kostnaden till följd av sanktionsavgifter har branschen därutöver framfört ett förslag om att det ska vara tillåtet att låta ett fordon gå en kortare sträcka utan att det betraktas som sanktionsgrundande. En sådan åtgärd skulle, enligt branschföreträdare, medföra att 80 – 90 % av överträdelserna och därmed kostnaderna till följd av sanktionsavgifter försvinner. Både förslaget om råd- och vägledning uppdrag samt förslaget om flexibla regler vid flytt av fordon upp till 2 km har tagits fram vid det digitala mötet mellan Åkeriföretagen, Bussföretagen och Transportstyrelsen.

4.2.1 Ett sanktionssystem med möjlighet till varning

Förslag: Inför ett sanktionssystem med möjlighet att, per företagskontroll, få:

- en varning
- en varning med föreläggande om vite (där företaget föreläggs att åtgärda brister inom en viss tidsram)
- en sanktionsavgift, eller
- ingen åtgärd.

Förenklingsförslaget handlar om att Transportstyrelsen, utöver möjligheten att direkt utfärda en sanktionsavgift, även ges möjlighet att utfärda en varning till företag som bryter mot regelverket.

Bedömningen är att den sammanvägda samhällsekonomiska effekten av förslaget är begränsad. Den huvudsakliga samhällsekonomiska effekten av förslaget är kvalitativ då förändringen öppnar upp för bättre kommunikation och relation mellan Transportstyrelsen och företagen. Detta bedöms ge företagen bättre förutsättningar att förstå hur regelverket fungerar, hur det ska tillämpas och vad som måste åtgärdas. Detta kan således innebära att fler företag än de som vid ett givet år genomgår företagskontroller kan gynnas av förslaget. Vidare bedöms att förändringen kan minska stressen för yrkeschaufförer som upplever dagens system som besvärande, då handhavandefel leder till direkta sanktionsavgifter om företaget väljs ut för en företagskontroll. Sanktionsavgifterna kommer även att minska något, uppskattningsvis med 0,2–0,4 miljoner per år. Effekten är liten eftersom det är få företag (omkring 200) som genomgår en företagskontroll varje år.

Vidare bedöms att förändringen innebär merarbete för Transportstyrelsen, varför Transportstyrelsens resurser behöver öka med motsvarande 0,4–1,8 miljoner kronor. Samtidigt innebär de

minskade sanktionsavgifterna för företagen en minskad sanktionsintäkt för staten med motsvarande belopp (0,2–0,4 miljoner kronor). Denna intäktsminskning motverkas av något minskade domstolskostnader motsvarande 0,1 miljoner kronor (eftersom färre företagskontroller förväntas överklagas till domstol).

4.3 Höjd omsättningsgräns för mervärdeskatt

Förslag: Omsättningsgräns för moms höjs till 100 000 kronor.

Beskattningsbara personer med omsättning av skattepliktiga varor och tjänster som inte förväntas överstiga 100 000 kronor (exklusive moms) kan välja att under vissa förutsättningar vara befriade från momsbeskattning. Omsättningsgränsen ska kunna tillämpas av beskattningsbara personer som under innevarande beskattningsår och inte heller under något av de två föregående åren haft högre omsättning. Den som kan tillämpa omsättningsgränsen är skattebefriad och behöver inte registrera sig för eller redovisa moms. Den som är skattebefriad saknar avdragsrätt för ingående skatt. Den som är skattebefriad ska inte ange moms på fakturan.

Idag behöver i princip alla ekonomiska verksamheter som omsätter mer än 30 000 kronor under ett beskattningsår vara momsregistrerade. Företagen upplever att det är krångligt med olika momssatser inom verksamheten, och ungefär en fjärdedel av Sveriges företagare upplever att skatte- och momsregler är ett betydande hinder för deras tillväxt.⁶ Under Förenklingsresan inkom flertalet synpunkter om företagets momsregler. Det har framförts att företagen upplever att det är krångligt med olika momssatser inom verksamheten och att det finns en otrygghet relaterat till administrationen för moms. Många företag uttrycker att det är svårt att veta om man gör rätt, vilka blanketter som måste fyllas i och vad som leder till böter.

Förenklingsförslaget handlar om att höja gränsen från 30 000 kronor till 100 000 kronor. Syftet är att förbättra förutsättningarna att driva företag för de allra minsta företagarna. Detta genom att minska företagets administration av momsbeskattning, och genom att minska företagets totala skattekostnader.

Bedömningen är att cirka 5 000 fler företag kommer tillämpa den höjda omsättningsgränsen. Den största ekonomiska effekten av förslaget består av en årlig skattelättnad för de berörda företagen på totalt 22 – 58 miljoner kronor per år. Detta återspeglas av minskade skatteintäkter av motsvarande storlek. Vidare uppskattas en årlig

---

⁶ Företagens Villkor och Verklighet 2017.

besparing för företagen på totalt 2 – 8 miljoner kronor till följd av minskad administration av momsbeskattning och tillhörande regler.

4.4 Anmälan av hotelltillstånd

Förslag: Ersätt kravet på ansökan om hotelltillstånd med en anmälningsskyldighet med ett enkelt digitalt förfarande

Dagens ansökningsförfarande per mejl eller brev ersätts med en obligatorisk digital anmälan. Anmälan kräver endast kontaktuppgifter, adressuppgifter, organisationsnummer. Polismyndigheten tillhandahåller en digital tjänst där anmälan kan göras. Anmälan är inte förenad med någon kostnad för företagarna. Ändringar i verksamheten som byte av föreståndare, ersättare eller ändringar rörande antal rum behöver inte anmälas.

Företagare som vill bedriva hotell- eller pensionatsrörelse med minst fem rum eller nio gäster måste ansöka om tillstånd enligt lagen (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse. Ansökan görs till Polismyndigheten i det län som verksamheten är belägen och är förenad med en kostnad, som för närvarande uppgår till 4 600 kr. Bakgrunden till lagen från 1966 är att säkra att sökanden har de personliga förutsättningar som krävs för att driva rörelsen på ett sätt som inte medför fara för allmän ordning och säkerhet.

Branschen menar att lagstiftningen är föråldrad och att annan lagstiftning idag reglerar det som lagen en gång syftade till att uppnå. Dessutom ses det som ologiskt att just hotellverksamheter omfattas av ett särskilt regelverk med tillstånd. I samband med Förenklingsresan inkom dessutom synpunkter om att det är för många uppgifter samlas in om ägaren samtidigt som företagen inte förstår syftet. Förslaget handlar om att ersätta ansökningsplikten med ett enklare digitalt anmälningsskyldigt förfarande.

Bedömningen är att förenklingsresan inom hotelllagen har begränsade samhällsekonomiska effekter. Förslaget innebär visserligen att det går något snabbare och att företag får minskade kostnader då de slipper betala avgift för ansökan. Men dagens förfarande är sammantaget inte särskilt kostsamt eller tidskrävande för företagen. Samtidigt innebär dagens avgift för ansökan inte någon betydande intäkt för staten, varför ett slopande av avgiften inte heller skulle få några betydande statsfinansiella effekter. Den huvudsakliga nyttan av förslaget blir därför ett förstärkt förtroende mellan näringsidkare och myndigheter, där en regelförenklingsresan visar på statens intentioner att förenkla för företag, snarare än att samhällseffekten blir stor.

4.5 En central webbplats för information vid regelgivningsarbeten

Förslag: Upprätta en central plattform (informationsnod) där regelgivare kan informera företag och branschorganisationer om kommande och pågående arbeten inom förenkling.

Plattformen ska innehålla följande information:

- information när regelgivningsarbeten planeras och påbörjas
- information om kommande konsultationer, samt när, var och hur intressenter kan lämna inspel
- publicering av inkomna synpunkter från intressenter, ex. remissvar
- information om nya tolkningar eller vägledningar som ex. myndigheter gör.

Det finns många regelgivare i Sverige, men det finns ingen samlad plats för företag och branschorganisationer att vända sig till för att överblicka ny eller förändrad regelgivning. Under Förenklingsresan har företagen uttryckt att de inte tycker att tillräcklig hänsyn tas till de konsekvenser och den börda som uppstår för dem i samband med regeländringar. Det har också lyfts att det är oförutsägbart och/eller kort framförhållning när myndigheter ändrar regler och tolkning av regler. För att stärka kommunikationen mellan regelgivare och företagen har ett förslag som handlar om att upprätta en webbplats där regelgivare frivilligt kan informera företag och branschorganisationer om kommande och pågående arbeten analyserats. Förslaget är även i linje med rekommendationen som Sverige fick i OECDs Regulatory Policy Outlook 2018.⁷ Webbplatsen skulle kunna utvecklas inom ramen för verksamt.se alternativt en fristående webb inom Tillväxtverket som samlar frågor som rör förenkling för företag.

Förslagets nytta är svåra att bedöma eftersom de i stor utsträckning beror på hur mycket plattformen används av regelgivarna, företagen och andra intressenter. Om plattformen får genomslag och börjar användas brett bedöms plattformen medföra minskade sök- och informationskostnader. Bedömningen är också att plattformen kan komma att bidra till en förbättrad samrådsprocess mellan regelgivare och företag, men även regelgivare emellan. Att involvera företag tidigt i processen medför att regelgivare kan fatta bättre beslut när de har en ökad förståelse för företagets behov. Företagen kan i sin tur fatta bättre beslut och anpassa sina verksamheter med en bättre framförhållning. De samhällsekonomiska effekterna bör i alla händelser bli begränsade.

---

⁷ OECD (2018), *OECD Regulatory Policy Outlook 2018*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264303072-en>.

5 Tre påbörjade områden att fortsätta förenkla

Utöver de fem problemområdena har vi ytterligare tre regelområden, där företagen vittnar om betydande problem som vi har börjat att titta på men inte haft möjlighet att fördjupa och hitta konkreta lösningar på under uppdragsperioden. Främst med anledning av Corona-krisen och de omprioritering som Tillväxtverket och andra organisationer snabbt fick göra. Dessa områden omfattar personalliggare, frågor kopplade till utländsk arbetskraft samt riksintresse-klassificering som hinder för företagens markanvändning. Tillväxtverket anser att dessa områden har stor förenklingspotential och att det är områden där man så snart som möjligt skulle kunna fortsätta med fördjupade samråd med branschorganisationer i syfte att hitta både regelförenklningar och förenklningar kopplade till tillämpning, bemötande, handläggningstider och tillsyn. Vi väljer därför att lyfta fram en övergripande problembeskrivning och synpunkter som har förts fram av enskilda företag och branschorganisationer som inspel till fortsatta insatser.

5.1 Personalliggaren

Under Förenklingsresan framkom flera synpunkter om personalliggaren. Det inkluderar att tillsynen/kontroller från myndigheten måste bli bättre hos de företag som sköter sig, tillämpningen och kontrollavgifterna är oproportionerliga sett till de oavsiktliga fel som begåtts samt att reglerna inte är anpassade för ägare och familjeföretag (besöksnäringen). Under den workshop som hölls med medarrangörerna framkom även att personalliggaren är ett område som är prioriterat att förenkla. Detta styrks av att det i rapporten Näringslivets förslag till regelförbättring i Sverige 2018–2022⁸ finns ett antal förslag om personalliggaren, att det finns flera rapporter⁹ på ämnet samt att det sedan en tid tillbaka fått stort fokus i förenklingsdebatten.

---

⁸ Näringslivets förslag till regelförbättring i Sverige 2018–2022, <https://nnr.se/wp-content/uploads/Naringslivets-forslag-till-regelforbattningar-i-sverige-2018-2022.pdf>, 20200528.

⁹ Bland annat följande:

- En utvärdering av personalliggarsystemet, Rapport från riksdagen 2018/19:RFR4, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/rapport-fran-riksdagen/en-utvardering-av-personalliggarsystemet_H60WRFR4, 20200528.

- Hur påverkas restaurang- och byggbranschen av personaliggare? Skatteverket, <https://www.skatteverket.se/download/18.7eada0316ed67d728298e/1576153831909/hur-paverkas-restaurang-och-byggbranschen-av-personalliggare-uppdaterad.pdf>, 20200528.

Tillväxtverket har inom ramen för Förenklingsresan haft dialog med Skatteverket som bedriver ett aktivt arbete med personalliggaren. Att förenkla personalliggaren är komplext, inte minst med tanke på att olika branscher upplever kraven och tillämpningen av lagstiftningen olika. En standardiserad förenklning är därför inte nödvändigtvis det mest ändamålsenliga för samtliga berörda. Att utan ordentliga samråd med både Skatteverket och bransch presentera ett förenklingsförslag i denna rapport bedöms därför inte vara ändamålsenligt. Givet att det visade sig att Skatteverket hade för avsikt att inleda dialoger med olika branscher så är Tillväxtverkets ambition att ha en fortsatt dialog med Skatteverket och att på sikt bidra med den kunskap vi har inom förenklingsområdet.

5.2 Utländsk arbetskraft

Företagen vittnar om problem kopplat till svårigheter för företag i samband med anställning av utländsk arbetskraft. Till exempel uppfattar företagen att hela processen med att anställa utländsk arbetskraft är krånglig och otydlig. Flera aktörer är ansvariga för olika delar i processen och den är inte samordnad och anpassad utifrån arbetstagaren, vilket lägger en stor del av arbetet på arbetsgivaren. Vidare upplevs det problematiskt att arbetsgivaren måste göra en utredning för rätt socialförsäkring, där handläggningstiderna hos Försäkringskassan är långa. Företagen upplever också att arbetstagare inte förstår processen för samordningsnummer, att det blir krångligt när Migrationsverket kräver handskrivna blanketter på svenska och att arbetsgivaren måste ta ansvar för ansökningar om arbetstillstånd, eftersom det inte är hanterbart för arbetstagaren.

Tillväxtverket känner också igen företagens upplevelser och synpunkter från andra sammanhang, bland annat från undersökningen Företagens villkor och verklighet, där problem vid anställning av utländsk arbetskraft har tydlig koppling till företagens två största hinder för utveckling och tillväxt i undersökningen; tillgång till lämplig arbetskraft samt lagar och myndighetsregler¹⁰.

- Hur påverkas företagen av kravet på personalliggare? Handels forskningsinstitut, <https://handelsforskningsinstitut.se/wp-content/uploads/2019/10/attityderpersonalliggare190930sod.pdf>, 20200528.

¹⁰ Preliminära resultat från Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet 2020.

Arbete relaterat till problemen på området pågår för närvarande inom flera myndigheter:

Flytta till Sverige

Migrationsverket, Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen samverkar inom ramen för eSam¹¹, för att få till stånd en myndighetsgemensam digital lösning (Livshändelsen Flytta till Sverige) som samlar och presenterar personaliserad information och e-tjänster för den som vill flytta till Sverige. Plattformen samlar även information och e-tjänster för den som möter målgrupperna, till exempel handläggare och kundservicepersonal. Det strategiska målet är att utifrån individens behov och villkor ge förutsättningar för en enklare och snabbare flytt till och från Sverige genom en myndighetsgemensam digital lösning, vilket i sin tur leder till en mer effektiv och samverkande offentlig förvaltning. Den som söker ska endast behöva lämna en uppgift en gång och ska kunna följa sitt ärende samt få hjälp att agera med rätt sak i rätt tid.¹²

Singel digital gateway

EU:s förordning (2018/1724), Single digital gateway SDG, som trädde ikraft den 11 december 2018 ställer krav på medlemsstaterna att förenkla för EU-medborgare som vill flytta, arbeta, pensionera sig, studera och/eller etablera/driva företag i ett annat medlemsland. Krav finns på ett antal e-tjänster där information ska finnas tillgänglig på ett enkelt och kundanpassat sätt senast den 12 december 2020. Från och med december 2023 omfattas även vissa e-tjänster för utländska användare. Den digitala ingången ska ske via youreurope.eu. När "Flytta till Sverige" är färdigutvecklat kommer det finnas en länk från youreurope.se. När det gäller motsvarande information och digitala tjänster för företag som vill etablera/driva företag i Sverige kommer det att ske en länkning via youreurope.se till verksamt.se.¹³

Samordningsnummer

Skatteverket arbetar med att förbättra informationen om samordningsnummer på sin webbplats. Skatteverket har fått kritik för att det bland annat är svårt och krångligt att hitta information om vad som ska göras, när i tiden och av vem, vilket nu ska åtgärdas. Informationen som handlar om ansökan om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta ska också förtydligas. Samtidigt pågår ett annat arbete som handlar om åtgärder för att skapa bättre förutsättningar

---

¹¹ eSamverkansprogrammet; Myndighetssamverkan för digital utveckling mellan ett antal myndigheter och Sveriges Kommuner och Regioner.

¹² Uppgifter från samtal med Migrationsverket och Skatteverket 20200518.

¹³ Uppgifter från samtal med Migrationsverket och Skatteverket 20200518.

för att folkbokföringen ska innehålla korrekta uppgifter. Bland annat kommer individer att ha möjlighet att ansöka om sådant nummer till skillnad från nu, då enbart myndigheter kan ansöka.¹⁴

Pågående utredning: Åtgärder för att attrahera internationell kompetens och motverka utnyttjande av arbetskraftsinvandrare

Regeringen har tillsatt en särskild utredare som bland annat ska ta ställning till hur en ny grund för uppehållstillstånd ska utformas för att göra det lättare för högkvalificerade att arbeta i Sverige samt åtgärder för att motverka så kallade kompetensutvisningar och utnyttjande av arbetskraftsinvandrare. Utredaren ska bland annat också ta ställning till om det finns behov av ytterligare myndighetssamverkan vid arbetskraftsinvandring och i så fall lämna nödvändiga förslag för att åstadkomma detta. Ett delbetänkande ska redovisas den 1 februari 2021 och de övriga delarna av uppdraget ska redovisat senast den 1 november 2021.

5.3 Riksintressen

Ett område som under Förenklingsresan genererat en del synpunkter är systemet med riksintressen. Det har framkommit att det saknas motiveringar till vad som avses med ett riksintresse och att det klassificeras som riksintresse på oklara och oförutsägbara grunder vilket hindrar markanvändning för företag. Under den workshop som hölls med medarrangörerna framkom även att kommuner har svårt att sortera riksintressen, att kommuner har svårt att bedöma vilket riksintresse som har företräde när det finns flera och hur man löser den situationen. Här finns ingen vägledning från länsstyrelsen att tillgå. Även i rapporten Näringslivets förslag till regelförbättring i Sverige 2018–2022¹⁵ finns förslag om riksintressen. I rapporten framgår att områden av riksintresse idag är många, stora och otydligt avgränsade, dåligt värderade och inte aktualiserade. Dessutom kan planeringsunderlag vara svåra att finna samtidigt som tillämpningen inte fungerar tillfredsställande. Det anges att det dock är viktigt att värdefulla områden utifrån ett bevarande och exploateringsperspektiv kan pekats ut på nationell nivå. Förslaget som lämnades i rapporten av Fastighetsägarna var att reglerna om riksintressen måste göras om och att riksintresseutredningen inte förmådde leverera förslag som ledde till färre riksintressen. Vidare framgick att det bör övervägas om ett nytt system för att lyfta fram nationella behov behöver utarbetas alternativt om det nuvarande systemet behöver ses över för att uppnå önskvärd funktion och legitimitet. Bristerna i dagens system vad gäller

---

¹⁴ Uppgifter från samtal med Migrationsverket och Skatteverket 20200519.

¹⁵ Näringslivets förslag till regelförbättring i Sverige 2018–2022, <https://nnr.se/wp-content/uploads/Naringslivets-forslag-till-regelforbattningar-i-sverige-2018-2022.pdf>, 20200528.

tillämpningen och aktualiteten i utpekade områden samt oklarheten i tolkningar medför att färre byggprojekt påbörjas än som skulle vara fallet med mer förutsägbara regler. Utöver synpunkterna om riksintressesystemet framkom det även en del synpunkter om markupplåtelse i samband med Förenklingsresan.

I och med att Tillväxtverket arbetar med ett regeringsuppdrag som innebär att se över kriterier för och anspråken av områden av riksintresse¹⁶ har synpunkterna ovan utgjort underlag även till det uppdraget.

Vidare har Miljömålsrådet för 2020 prioriterat arbetet med Ramverk för nationell planering som ett av sju strategiska områden för att öka takten och effektiviteten i miljöarbetet¹⁷. Arbetet innebär att ta fram ett förslag på hur den nationella planeringen kan se ut och fungerar för att möta dagens och framtidens behov. Enligt Tillväxtverket är det angeläget att utgå från de brister som finns i dagens system och utifrån det arbeta fram förslag för hur det skulle kunna fungera i framtiden. Erfarenheterna från Förenklingsresan kommer att tillvaratas i det fortsatta arbetet med att utveckla Ramverk för nationell planering.

Givet de pågående uppdragen med koppling till de synpunkter som inkom under Förenklingsresan har vi i nu rapporterade regeringsuppdrag valt att vidareförmedla inspelen om riksintressen och markanvändning så att de kan tas vidare i befintliga processer. Att lämna ett förslag innan dessa processer är klara har inte bedömts vara en ändamålsenlig väg att gå.

---

¹⁶ Fi2020/00252/SPN.

¹⁷ http://www.sverigesmiljomal.se/miljomalsradet_20200526.

6 Annat förenklingsarbete inom offentlig sektor

Det ingår i uppdraget att beakta annat arbete rörande förenklingsförslag som pågår inom offentliga utredningar eller andra beredningsprocesser. Här valde Tillväxtverket en bred ansats och har försökt fånga upp pågående relevanta förenklingsarbeten av många olika slag som direkt eller indirekt kan resultera i förenklingar för företag, oavsett om det är det uttalade syftet eller inte. Vi ser då att det pågår en hel del arbete inom olika sakområden och av olika karaktär som på olika sätt kan komma att medföra förenklingar för företag. De pågående aktiviteter som identifierats under arbetet med uppdraget med koppling till synpunkter som framkommit under eller i anslutning till Förenklingsresan redovisas i bilaga 3.

Under arbetet har vi konstaterat att det är svårt att få en mer uttömmande och samlad bild över de pågående aktiviteter som har karaktären av förenklingsarbete, och då har ändå Tillväxtverket genom sin roll som expertmyndighet på förenklingsområdet en god överblick över källor och aktörer. Svårigheten att få en samlad bild över det pågående förenklingsarbetet är problematiskt av flera anledningar. Det försvårar möjligheten att tydligt kommunicera omfattningen och bredden av det arbete som pågår för att förenkla för företagen, och där är företagen en viktig målgrupp. Dels för att det är angeläget att på ett enkelt och tydligt sätt visa företagen vilka aktiviteter och insatser som pågår och vilka resultat som uppnås så att de ser den vilja och det engagemang som finns att åstadkomma en förändring och vilka resultat de kan förvänta sig. Dels för att ytterligare öka transparensen och ge företagen möjlighet att reagera och bidra med inspel i arbetet. Avsaknaden av en helhetsbild över pågående arbete har också betydelse för de aktörer som beslutar om eller bedriver förenklingsarbete. Det kan till exempel öka risken för dubbelarbete, att olika insatser och åtgärder inte harmoniserar som det vore önskvärt, att samverkansmöjligheter inte uppmärksammas eller att olika aktörer missar möjligheten att lära av varandra. Förslaget om central plattform (avsnitt 4.5) skulle kunna vara ett sätt att lösa åtminstone delar av ovanstående problembild.

7 Slutsatser och rekommendationer

7.1 Förslag på förenklingar

Sveriges företag och företagare behöver bra förutsättningar för att kunna verka, växa och vara konkurrenskraftiga. Sverige behöver också kunna erbjuda ett företagsvänligt klimat och vara ett attraktivt land att investera i. Regler och krångliga myndighetskontakter är enligt företagen ett av våra största tillväxthinder och därför är det oerhört centralt att vi kan utforma, tolka och tillämpa regler på de mest ändamålsenliga och effektiva sätt. Det innefattar såväl reglerna i sig som smarta digitala tjänster, god service och ett gott bemötande från myndigheter och kommuner i kontakten med företag.

Tillväxtverket har under arbetet med regeringsuppdraget, med hjälp av berörda intressenter från näringslivet och offentlig sektor, identifierat och konkretiserat problem och hinder som företag och företagare står inför. Utifrån dessa synpunkter lämnar Tillväxtverket sju förslag på förenklingar. Förenklingsförslagen utgår från överväganden om dess förenklingspotential, möjlighet till genomförande, den samhällsekonomiska nyttan samt de olika målsättningar och syften som ligger bakom olika regelverk och processer. Dessa förslag bedöms leda till en minskad regelbörda för företagen av varierad grad. Sammantaget bedöms dock förenklingsförslagets mest betydande effekter vara:

- En ökad tydlighet och transparens i regelverken och dess tillämpning samt en minskad regelbörda för företagen. Vissa förenklingsförslag leder också till minskade kostnader för administration och därmed frigörande av resurser för att utveckla verksamheterna. Detta ligger i linje med regeringens förenklingspolitiska målsättning om att de administrativa kostnaderna ska minska.
- Möjligheter till förbättrat förtroende och stärkt tillit mellan näringsidkare och offentliga aktörer. Förenklingsförslagen kan främja tillitsbyggandet mellan offentliga aktörer och näringsidkare i branscher så som åkerinäringen, restaurangbranschen och detaljhandeln, genom att åtgärda regler och deras tillämpning som anses otydliga, orättvisa eller föråldrade bland företagen.

De förenklingsförslag som analyseras är utformade för att möta företagens problembild. För att kunna gå vidare med förslagen i ett nästa steg behöver förslagen preciseras närmare och genomförbarheten analyseras juridiskt. Tillväxtverket föreslår att ansvarig regelgivare tar vidare förslagen i ett nästa steg för ett eventuellt genomförande. Det är i en sådan process fortsatt viktigt med dialog och samverkan med berörda företag och intressenter.

Inom ramen för detta regeringsuppdrag har det inte varit möjligt att omhänderta alla de problem och hinder som företag lyft under näringsministerns Förenklingsresa. I och med det vill Tillväxtverket belysa att det är viktigt att fortsätta att fördjupa och konkretisera fler förenklingsområden. En del av förslagen skulle kunna fördjupas inom ramen för Tillväxtverkets uppdrag att ta fram förenklingsförslag som mildrar effekterna av coronakrisen samt uppdraget att analysera regelhinder inom livsmedelsbranschen¹⁸. Tillväxtverket rekommenderar också att synpunkter och hinder lyfts in i andra pågående arbeten, exempelvis *Utredningen om enklare regelverk för mikroföretagande och en modernare bokföringslag*¹⁹.

7.2 Förslag som ökar takten i förenklingsarbetet

Tillväxtverket anser att förenklingsarbetet behöver bedrivas på bred front av relevanta aktörer. Ett sätt att öka takten i förenklingsarbetet kan vara att fler expertmyndigheter som ansvarar för de områden där företag har lyft problem och hinder aktivt inkluderas eller är huvudmottagare av ett sådant uppdrag.

Tillväxtverket bistår gärna aktivt i ett sådant fortsatt arbete och gärna med större tyngdpunkt mot en mer kunskapsstödande och faciliterande roll där vi kan bidra med kunskap kring förenklingsaspekter och nya arbetssätt för att involvera företag och berörda aktörer i att identifiera hinder och hitta nya lösningar kopplat till regler. Tillväxtverkets arbetssätt och metodik för att ta fram förslag i nära samverkan med företag, myndigheter och andra berörda aktörer har visat sig fungera effektivt även i det här uppdraget, även i digitala forum. Tillväxtverket bör ges stärkta förutsättningar för att löpande kunna erbjuda stöd i metoder, samverkansforum och förenklingslabb för att ta fram fördjupade förenklingsförslag. Se förslag på förstärkning i Tillväxtverkets budgetunderlag 2021-2023 (Dnr Ä 2020-295).

För att förenklingsarbetet ska bedrivas på det mest effektiva sätt behöver det finnas processer på plats för att involvera företag och andra intressenter tidigt i förenklingsarbetet, samverkan mellan olika aktörer är enligt Tillväxtverket en nyckelfaktor. Möjligheten till konsultationer i ett tidigt skede med berörda intressenter ökar sannolikheten att lagar och regler tas fram på ett träffsäkert och ändamålsenligt sätt. Tillväxtverket anser att det finns anledning att konkretisera den övergripande strategin bakom förenklingsarbetet för att modernisera arbetet, öka takten och genomföra mer kraftfulla insatser. I bilaga 4 till den här rapporten presenteras flera förslag som

---

¹⁸ Näringsdepartementet, *Uppdrag att genomföra åtgärder under 2020-2025 inom ramen för livsmedelsstrategin*, regeringsbeslut 2019-12-19, (Dnr N2019/03240/JL).

¹⁹ Kommittédirektiv (Dir.2020:48) *Enklare regelverk för mikroföretagande och en modernare bokföringslag*.

syftar till att åstadkomma en förbättrad regelprocess. Målsättningen är att åstadkomma så ändamåls möjliga regler som möjligt, dels vid framtagandet av nya och ändrade regler dels för att säkerställa ändamålsenligheten även hos befintliga regler. Fortsatt utredning kommer att behövas för att konkretisera flera av förslagen. I redovisningen av regleringsbrevsuppdrag 3.1 lämnar Tillväxtverket även förslag på nya mål och genomförandestrategier på förenklingsområdet som syftar till att få till stånd förenklingar som bidrar till konkurrenskraftiga företag.²⁰

---

²⁰ Uppdrag 3.1. i Tillväxtverkets regleringsbrev för 2019 - *Förslag för att öka målluppfyllelsen för de mål som regeringen har aviserat för förenklingsarbetet*, (Dnr Å 2020-1865).

Bilaga 1 Sammanställning inkomna synpunkter

Bilaga 1 innehåller en sammanställning av inkomna synpunkter under näringsministerns möten med företagare. Bilaga 1 bifogas som separat dokument till denna slutrapport.

Bilaga 2 Underlag till förenklingsförslag

Bilaga 2 redogör i detalj för den bakomliggande problembilden samt samhällsekonomisk analys för fem av förenklingsförslagen. Bilaga 2 bifogas som separat dokument till denna slutrapport.

Bilaga 3 Annat arbete inom offentlig sektor med beröringspunkter till inkomna synpunkter, identifierade utredningar och aktiviteter

Bilaga 3 innehåller en sammanställning av annat arbete (identifierade utredningar och aktiviteter) inom offentlig sektor med beröringspunkter till inkomna synpunkter. Bilaga 3 bifogas som separat dokument till denna slutrapport.

Bilaga 4 En förbättrad regelprocess

Bilaga 4 innehåller förslag som syftar till att åstadkomma en förbättrad regelprocess. Bilaga 4 bifogas som separat dokument till denna slutrapport.